

A4 van AZ nav 3SG overleg

- Voor het kunnen vaststelling van het achtste actieprogramma in dit kabinet is van belang dat er, binnen de gegeven marges van de mogelijkheden van dit actieprogramma, geen sprake is van een verslechtering van de waterkwaliteit in algemene zin, en ook niet van extra stikstofneerslag over het gehele domein. Hiervoor zijn de volgende maatregelen aangewezen:
 - 1. in de aandachtsgebieden oppervlaktewater stikstof die vallen in categorie 1 in plaats van een 10% verlaging, een verlaging van 20% van het bemestingsadvies op de stikstofgebruiksnorm toe te passen (dus in alle aandachtsgebieden oppervlaktewater stikstof een verlaging van 20%). En dit aan te passen in de wijzigingsregeling per 1 januari 2026. De omvang van de aandachtsgebieden blijft dan zoals in het 8^e AP voorgenomen.
 - 2. de verplichting tot het aanhouden van een bufferstrook niet te versmallen. Dit draagt ook bij aan minder stikstofemissies.
 - 3. Op zand- en lössgrond de teelt van een vanggewas jaarlijks per 1 oktober te verplichten (is nu een stimuleringsregeling). Ingangsdatum per 1 januari 2027.
 - 4. geen verhoging stikstofgebruiksnormen:
 - Voorgenomen verhoging van de stikstofgebruiksnorm voor alle gewassen in zand midden wordt teruggedraaid naar de hoogte van stikstofgebruiksnormen (inclusief de 20% korting in NV-gebieden) van 2025.
 - Deze aanpassing wordt overgenomen in de wijzigingsregeling tot aanpassing van de stikstofgebruiksnorm en de aanwijzing van aandachtsgebieden stikstof en in de bijlage bij het 8e AP die per 1 januari 2026 zal ingaan.
 - Voor zand midden volgt (net als nu voorgenomen in het 8e AP in zand zuid) geen aanvullende korting in aandachtsgebieden stikstof. De reden hiervoor is dat in de stikstofgebruiksnormen van 2025 heel zand-midden als NV-gebied gold en dus al de 20% korting is ingerekend in die normen. Met een aanvullende korting zou de stikstofgebruiksnorm voor de meeste gewassen rond of onder de 50% van het bemestingsadvies komen. De inschatting is dat het daarmee niet mogelijk is om goede teeltresultaten te bereiken en dus (economisch) rendabel gewassen te telen.
- Met deze heroverweging van maatregelen kan worden gesteld dat er niet langer sprake is van een verslechtering.
- NB: met het 8^e AP wordt een voorgenomen pakket aan wet- en regelgeving vastgelegd in het mestbeleid voor de komende vier jaar. Dit sluit niet uit dat een nieuw kabinet besluiten kan nemen over (structurerende) maatregelen via wet- of regelgeving buiten het 8^e AP of in een addendum op het 8^e AP lopende de looptijd.
- IenW stelt nog een aantal aanvullende maatregelen voor. Voor zover deze verder gaan dan de eerste vier maatregelen, kunnen deze niet meer in dit

actieprogramma worden opgenomen, gegeven de fase van besluitvorming en eerder gebleken opvattingen.

- de stikstofgebruiksnormen nergens verhogen. Bij het voorstel van Ivvv om dit alleen te beperken tot regio zand midden, is onvoldoende zicht of dit leidt tot niet verslechteren. Niet op voorhand verhogen gebruiksnormen in de andere gebieden.
- Doorrekening van het pakket door kennisinstellingen (PBL/WUR) nodig of voorstel voldoet aan uitgangspunten:
 - Geen verslechtering en verbetering wordt bepaald tov huidige beleid (=7^e AP + addendum¹)
 - Geen verslechtering moet gelden voor klimaat, lucht en waterkwaliteit.
 - Het voorstel bevat geen maatregelen die door een volgend kabinet moeten worden teruggedraaid (met risico op nadeelcompensatie).
 - op basis van gezamenlijk op te stellen aannames doorrekening (zoals over atmosferische depositie, weer, overbenutting).
- Om verslechtering waterkwaliteit te voorkomen en de nodige verbeteringen in te zetten leidt de doelsturing zoals voorgesteld tot achteruitgang waterkwaliteit. Er kan gestart worden met een meetprogramma, maar geen toezegging doen op verhoging gebruiksnorm bij voldoen aan nog te bepalen criteria voor doelsturing.

Gevolgen geen 8e AP vaststellen per 1 januari 2026

- Het huidige beleid wordt dan voortgezet: De huidig geïmplementeerde maatregelen uit het 7e AP en de derogatiebeschikking blijven dan gelden.
 - Er is dan geen ingroeipad voor bedrijfsspecifieke doelsturing op grondwaterkwaliteit in 2026.
 - De gebruiksnormen worden niet geactualiseerd (geen verlaging/verhoging).
 - Daarnaast blijven de huidige NV-gebieden gelden (met 20% stikstofgebruiksnormenkorting, ook in fosfor-gebieden)
 - De breedte van de bufferstroken blijft overal zoals die nu is (geen versmalling voor klei en veen).
- Het opstellen van een 8^e AP wordt overgelaten aan een nieuw kabinet.

¹ • Concrete stappen om grasland te behouden en grondgebonden landbouw te realiseren in 2032, zoals toegezegd in het 7e AP.

• Versneld uitvoeren van het grootschalig herstel beekdalen, zoals toegezegd in het 7e AP en uitgewerkt onder het NPLG;